

Інформаційне право

УДК 351/354:351.746

КОРЖ І.Ф., доктор юридичних наук, с.н.с., завідувач наукової лабораторії
НДІ інформатики і права НАПрН України

ЛАТЕНТНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

***Анотація.** В статті досліджується питання щодо існування феномену, яким є “латентна” публічна інформація в інформаційному просторі України, надається визначення терміну “латентність публічної інформації”, розкривається її структура – внутрішня і зовнішня валідність, види валідності інформації та направленість дії зазначеної інформації; наводяться приклади існування згаданої інформації, як сучасних внутрішніх викликів національній безпеці, констатується, що “латентність” подібної інформації не сприяє консолідації суспільства, не мобілізує його на вирішення необхідних завдань і є ознакою низького рівня демократії в державі та правосвідомості її громадян, а також правової культури.*

***Ключові слова:** валідність, демократія, достовірність, латентність, пропаганда, публічна інформація.*

***Summary.** The article analyzes the issue of the existence of the phenomenon of “latent” public information in the information space of Ukraine, the term “latency of public information” is defined, its structure is revealed – internal and external validity, types of information validity and direction of action of the specified information; examples of the existence of this information as modern internal challenges to national security are given, it is stated that the “latency” of such information does not contribute to the consolidation of society, does not mobilize it to solve the necessary problems and is a sign of a low level of democracy in the state and the legal awareness of its citizens, as well as legal culture.*

***Keywords:** validity, democracy, reliability, latency, propaganda, public information.*

***Аннотация.** В статье исследуется вопрос существования феномена, каким является “латентная” публичная информация в информационном пространстве Украины, дается определение термина “латентность публичной информации”, раскрывается ее структура – внутренняя и внешняя валидность, виды валидности информации и направленность действия указанной информации, приводятся примеры существования данной информации, как современных внутренних вызовов национальной безопасности, констатируется, что “латентность” подобной информации не способствует консолидации общества, не мобилизует его на решение необходимых задач и является признаком низкого уровня демократии в государстве и правосознания ее граждан, а также правовой культуры.*

***Ключевые слова:** валидность, демократия, достоверность, латентность, пропаганда, публичная информация.*

Постановка проблеми. Відповідно до положень статті 34 Конституції України громадяни мають право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Зазначені положення Конституції України, а також прийнятого на виконання її положень Закону України “Про доступ до публічної інформації” [1], а також на реалізацію статей 18, 19 “Міжнародного пакту про громадянські і політичні права” від 16.12.66 р., Рекомендацій Ради Європи “Про доступ до інформації, що перебуває в розпорядженні органів влади” від 25.11.81 р. № R (81)19 та “Про доступ до офіційних документів від 21.02.02 р. № R (2008), а також Конвенції Ради Європи “Про доступ до офіційних документів” від 12.07.18 р., мають гарантувати право кожному, без дискримінації за будь-якою ознакою, на доступ, за вимогою, до офіційних документів, що знаходяться в розпорядженні державних органів. Саме в доступі до публічної інформації для суспільства відбувається реальне забезпечення прозорості в діяльності органів влади.

Результати аналізу наукових публікацій. Теоретичну базу порушеного питання становлять праці філософів, теоретиків права, політологів, соціологів, фахівців інших галузей права: Баймуратова М., Батанова О., Белякова К., Бисаги Ю., Бостана С., Брижко В., Гультая М., Гусарева С., Довганя В., Золотар О., Жоля К., Калиновського Б., Камінської Н., Копейчикова В., Наливайко Л., Пилипчука В., Скрипнюка О., Тихомирова О., Швеця М., Шемшученка Ю. й ін.

Разом з цим у вивченні права особи на доступ до публічної інформації, залишається ряд питань, які не досліджені і потребують подальших розробок, формулювання теоретичних висновків і практичних рекомендацій щодо визначення поняття, змісту, гарантій реалізації даного права, удосконалення механізму його забезпечення. Саме в цьому і полягає дослідження питання латентності публічної інформації.

Метою статті є оцінка проблем щодо поняття “латентність публічної інформації”, яку громадськість отримує від публічної влади, розкриття її змісту та наслідків впливу на поінформованість суспільства, стан правопорядку та правосвідомості громадян, розкриття викликів та ймовірних загроз від її дії на свідомість громадськості та на стан правопорядку в державі.

Виклад основного матеріалу. Реалізація права людини на доступ до публічної інформації завжди пов’язано з обставинами, які можуть визначатися маніпулюванням свідомістю людини з метою інформаційно-психологічного на неї впливу. По-суті, маніпуляція (від лат. “manipulus” – сучасне переносне значення слова – спритне поводження з людьми як з об’єктами, речами) – це цензура, яка є засобом інформаційної боротьби, що не лише обмежує свободу слова але й порушує складні інформаційно-когнітивні процеси, пов’язані з розумово-інтелектуальною діяльністю людини, розвитком громадянського суспільства та держави. У зв’язку з розвитком електронно-інформаційного середовища вже активно застосовуються такі поняття, як “електронна боротьба”, “електронно-інформаційне протиборство” та узагальнюючий термін “інформаційна війна”, про деяких принципових аспектах якої детально мова йде в [2].

Публічна влада будь-якої сучасної економічно і демократично розвинутої держави прагне забезпечити всебічний і рівний доступ всіх до інформації, спираючись на міжнародне визнані стандарти відкритості і прозорості в роботі органів публічної влади. В Україні важливим кроком у вирішенні даної проблеми стало прийняття вищевказаного Закону України [1]. Відповідно до його положень, публічною інформацією є відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, яка була отримана або створена в процесі виконання суб’єктами владних повноважень своїх обов’язків, передбачених чинним законодавством або яка знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим законом (ст. 1). Зазначена інформація є відкритою, за виключенням випадків, встановлених законом.

Не звертаючись до публічної інформації з обмеженим доступом, зазначимо, що згідно з доповненою статтею 10-1 згаданого Закону України [1] публічна інформація може існувати у формі відкритих даних. Публічна інформація у формі відкритих даних – це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизовану обробку електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання. Розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних [3] та на своїх веб-сайтах.

Публічна інформація у формі відкритих даних є дозволеною для її подальшого вільного використання та поширення. Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

Зазначимо, що держава гарантує доступ до публічної інформації. Гарантія досягається шляхом:

- обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;
- визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;
- максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;
- доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;
- здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;
- юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Зазначена гарантія доступу до публічної інформації має відповідати наступним принципам:

- систематичного та оперативного оприлюднення публічної інформації, що здійснюється: в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах в Інтернеті; на єдиному державному веб-порталі відкритих даних; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом;
- надання публічної інформації за інформаційними запитам.

Публічна інформація, яка є відкритою, має бути доступною для кожного громадянина держави і відповідати певним критеріям. Можна виділити наступні основні критерії:

- достовірність (англ. – credibility) інформації. Достовірність включає в себе об'єктивні та суб'єктивні компоненти правдоподібності джерела або повідомлення.

Достовірність сходиться до аристотелівської теорії риторики. Аристотель визначає риторику як здатність бачити те, що можливо переконливо в будь-якій ситуації [4]. Він розділив засоби переконання на три категорії, а саме: “Етос” (достовірність джерела), “Патос” (емоційні чи мотиваційні заклики) та “Логос” (логіка, яка використовується для підтвердження претензії), які, на його думку, здатні впливати на приймача повідомлення.

Надійність має два ключові компоненти: надійність та досвід, які мають як об'єктивні, так і суб'єктивні компоненти. Достовірність базується більше на суб'єктивних факторах, але може включати об'єктивні вимірювання, такі як встановлена надійність

джерела чи повідомлення (наприклад, облікові дані, сертифікація чи якість інформації). Вторинні компоненти достовірності включають динамізм джерела (харизму) та фізичну привабливість.

Достовірність означає її повноту і загальну точність. В ній мають бути: відсутні помилкові або перекручені відомості; наявність розбірливої мови (як усної, так і письмової); низька ймовірність помилкового вживання одиниць інформації (літери, цифри, символу, біта). Достовірність може оцінюватися за шкалами, так само як і джерело цієї інформації (повністю надійне, частіше всього надійне, досить надійне і так далі до абсолютно надійного і того, чий статус не визначений);

– своєчасність інформації (англ. – *timely information*). Це означає, що вона є саме тією, яка потрібна на даний момент, суттєвою, важливою на цей час. Цю властивість інформації називають також актуальністю (від англ. “*actual*”, що означає існуючий у дійсності, дійовий). Актуальність інформації визначається тим, наскільки важливі для людини або суспільства відомості, чи можуть вони бути використані в конкретній ситуації для вирішення проблеми. Це властивість багато в чому залежить від інтервалу часу, що пройшов з моменту появи цієї інформації, а також від того, наскільки швидко змінюється ситуація.

Таким чином, своєчасність інформації передбачає її надходження не пізніше заздалегідь призначеного моменту часу, узгодженого з часом вирішення поставленого завдання. Лише актуальна, вчасно отримана інформація може принести користь людям. Недарма прогноз погоди повідомляють напередодні, а не в той же день. Відповідно до цього ж правила вчені намагаються знайти більш надійні способи попередження про землетруси, урагани та інші стихійні лиха;

– повнота і точність інформації. Інформацію можна назвати повною, якщо її достатньо для розуміння ситуації і прийняття рішення. Наприклад, мрія історика – мати повну інформацію про минулі епохи. Але історична інформація ніколи не буває повною, і повнота інформації зменшується при віддаленні від нас історичної епохи. Навіть події, що відбувалися на наших очах, і повністю документуються, багато забувається, і спогади піддаються перекручуванню. Неповна інформація може принести до помилкового висновку або рішення.

У свою чергу, точність інформації – це ступінь близькості відображуваного інформацією значення і справжнього значення цього параметра.

Не будемо розглядати інші властивості інформації, оскільки згаданих достатньо для аналізу латентності інформації. У довідковій літературі зазначено, що термін латентність походить від латинського “*latens*” – прихований, невидимий, тобто це здатність об’єктів або процесів перебувати в прихованому стані, не проявляючи себе [5]. Таким чином, під “латентною інформацією” можна розуміти таку інформацію, внутрішні властивості якої, тобто реальні зміст і призначення, перебувають у прихованому стані і явно не проявляють себе.

Як правило, поняття “латентність” використовується в кримінології, психології, в техніко-технологічних процесах тощо. В інформаційній сфері згадане поняття відкрито не вживається. Однак, процеси, що відбуваються у даній сфері дають підстави для того, щоб приділити цьому відповідну увагу. Такі властивості інформації використовуються в дипломатичній, політичній, розвідувальній діяльності, при веденні воєнних та інформаційних спецоперацій тощо, і призначена вона для приховування істинних намірів її власника, введення в оману (відволікання) опонента (супротивника) і досягнення необхідного для себе результату. Тобто, внутрішня валідність (дійсність, надійність) інформації кардинально відрізняється від формальної зовнішньої валідності

(показової дійсності чи надійності) інформації. Тим самим можна говорити про внутрішню (конструктивну) і зовнішню (критеріальну) валідність інформації.

Існують різні види валідності інформації: валідність за критерієм; змістовна; конструктивна. Валідність за критерієм можемо отримати під час здійснення аналізу інформації шляхом зіставлення із критерієм, тобто з безпосередньою і незалежною мірою того, що повинен передбачити результат застосування інформації. Валідність інформації за критерієм може бути прогнозуючою і конкурентною. Прогнозуюча валідність вказує на реальність, очікуваність отримання належного, запрограмованого результату. У свою чергу, валідність інформації за конкурентністю показує вірогідність отримання результату в різних варіаціях.

Конструктивна валідність показує, наскільки результати аналізу інформації можуть розглядатися в контексті очікуваного результату застосування інформації, як міра певного теоретичного конструкта, або властивості.

Змістовна валідність (внутрішня, логічна) показує результати аналізу інформації за її відповідними властивостями і особливостями та репрезентативність даної інформації, тобто відповідність надійності їй.

В сучасних умовах ведення гібридних війн, у процесі проведення інформаційних спецоперацій, широко використовується критерій “латентності” інформації для різнобічного впливу (психологічного, морального, духовного, культурного тощо) на визначений об’єкт (держава, влада, суспільство, особа тощо) з метою зміни їхнього сприйняття (уявлення) про ті чи інші національні цінності і, тим самим, досягнення відповідних преференцій чи мети на тому чи іншому напрямку протистояння із відповідним об’єктом. Під інформаційними спецопераціями можна розуміти інтегроване використання інформаційно-комунікаційних технологій, інформації з метою впливу на людську свідомість для руйнування, розкладання, або й взагалі перехоплення впливу на прийняття рішень супротивника, при цьому захищаючи своє власне (рішення).

Такими, наприклад, є інформаційні спецоперації Російської Федерації проти України, країн Прибалтики, Молдови, Грузії тощо. Поряд із внутрішньою пропагандою стосовно власного народу, включивши пропагандистську машину і передаючи пропагандистську інформацію каналами лінійного радіо, телебачення, в мережі Інтернет, влада Російської Федерації здійснює проти України цілеспрямовану інформаційну пропаганду всього російського під ідеологічною назвою “руський мір” в усі сфери українського суспільного життя. Особливий вплив можна відзначити на Сході України і в Криму, через що соціокультурно некерована Україною частина населення навіть після початку війни недружно, навіть з ненавистю, по-нацистськи ставиться до всього українського [6].

Російська пропаганда або кремлівська пропаганда – це російська державна інформаційна політика, спеціальні інформаційні заходи (“спецоперації”, “політичні технології”) та конгломерат відповідних державних органів та установ, які під виглядом “суспільного інформування” займаються психологічною обробкою населення Російської Федерації, а також населення інших країн – в першу чергу країн пострадянського російськомовного простору та російської діаспори. Також об’єктом російської пропаганди є іншомовне населення у США, ЄС, арабських країнах, тощо. Загалом російська пропаганда розповсюджується щонайменше 40 мовами світу у 160 країнах [7].

Російська державна пропаганда є тотальною, цинічною, брехливою і має прямим попередником радянську пропаганду, але також активно використовує досвід інших історичних авторитарних та тоталітарних режимів. Пропаганда в Росії завжди застосовується в тандемі з цензурою: цензура відсікає будь-яке інакомислення,

пропаганда змушує думати відповідно до інтересів і цілей владної верхівки. Її мета – не переконати, як у класичній пропаганді, а зробити інформаційне поле “брудним”, щоб ніхто нікому не довіряв. Коли “інформаційне поле” вбито, все, що лишається – страхи, паніка та апатія.

Це – наочний приклад латентності публічної інформації держави в контексті ідеологічної пропаганди, оскільки здійснюється усім механізмом публічної влади. Пропагандуючи в інформаційній сфері одне, пропагандистська (т. зв. “інформаційна”) обробка свідомості значної кількості російських громадян досягла такої глибини і деталізації, таких масштабів і такої витонченості, що режиму вдалося домогтися створення у багатьох людей системи сприйняття навколишнього світу, значною мірою не лише відірваної від його реальної картини, але і такої, що не має нічого з нею спільного. Іншими словами, інформаційному спецназу путінського режиму вдалося домогтися набагато більш вражаючої перемоги, ніж спецназу ГРУ, що окупував Крим. Той зміг захопити півострів з двома з гаком мільйонами жителів, а цей – свідомість 123 мільйонів (86 %) жителів Росії.

Однак, наведені приклади є зовнішнім фактором латентності публічної інформації. Не меншої шкоди національним інтересам може завдати і внутрішній фактор, тобто подання населенню публічної інформації формально достовірної, але за якою може переслідуватися інша мета. Такими, на жаль, непоодинокими є публічна інформація, поширена представниками публічної влади України на різних рівнях. Наведемо декілька прикладів такої інформації.

Так навесні 2020 року Україну сколихнула публічна інформація про висування пропозиції, шляхом внесення законопроекту України № 3300, в якому пропонується перенести місце знаходження Конституційного Суду України із міста-столиці Києва до міста Харків. Аргументація такої пропозиції, на думку його розробника, полягала в спроможності таким чином підвищити рівень незалежності Суду і покращити суспільно-політичний статус обраного міста, оскільки в ньому перебуває Президія Національної академії правових наук України.

Однак, за такою шляхетною, на перший погляд, метою в дійсності криється інша, більш негативна мета. Відповідну думку із зазначеного питання висловили представники Центру політико-правових реформ, авторитетного в Україні аналітичного центру, неурядової неприбуткової організації, створеної у 1996 році для сприяння проведення реформ у політичній та правовій сферах з метою утвердження в Україні верховенства права та належного урядування. Вони зазначили, що більшість ініціатив розробників законопроекту є недоцільними та неконституційними, а за бажанням підвищити незалежність Суду криється можливість прояву непрямого політичного тиску на суддів [8].

Дійсно, можна погодитися із таким висновком, а також додати у питанні щодо підвищення суспільно-політичного статусу міста наступні історичні факти.

Харків у грудні 1917 році став містом, в якому більшовики-колабораціоністи, всупереч існуючої УНР і її столиці Київ, проголосили Українську Народну Республіку Рад зі столицею Харків. Після цього підтримані ними війська Радянської Росії вторглися в Україну, а проведений більшовиками Перший Всеукраїнський з'їзд рад оголосив створення Республіки Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів. Почалася перша російсько-українська війна, яка закінчилася втратою Україною своєї незалежності.

Щось подібне відбулося у лютому 2014 року, коли у Харкові відбувся з'їзд депутатів південно-східних областей і Криму, ініційований рухом “Український фронт” на чолі з губернатором Харківщини Михайлом Добкіним, які оголосили, що південно-

східні області України, Крим і Севастополь готові взяти на себе всю повноту влади до забезпечення порядку в Києві. У свою чергу, Верховна Рада України ухвалила постанову про запобігання сепаратизму. Проти губернатора Харківської області Михайла Добкіна та мера Харкова Геннадія Кернеса через їхні сепаратистські заяви СБУ порушила кримінальні справи. Однак, як показав час, ніхто не поніс покарання.

Місто Харків в історичному вимірі показало себе більш знакове як столиця українського сепаратизму. А тому твердження розробників законопроекту про можливість покращити суспільно-політичний статус Харкова не може відповідати дійсності. Це – латентність публічної інформації. Зазначене можна сприймати як спробу в майбутньому реалізувати те, що не вдалося раніше – розколоти Україну, як це було в її історії.

Таким чином в запропонованих намірах перенесення місцезнаходження Суду до Харкова, цілковито реально криються наміри підвищити спроможність регіону у реалізації негативного сценарію подальшого розвитку держави. А це вже – відкриті загрози національній безпеці. Тим паче, наведена аргументація розробників законопроекту щодо забезпечення незалежності Суду в сучасних умовах, коли “телефонне право” активно діє – не витримує ніякої критики. Незалежність Суду можна досягти лише правовими механізмами шляхом правової мінімізації політичного впливу на Суд при його формуванні та функціонуванні.

Інший факт – у березні 2020 року мас-медіа України оприлюднили копії протоколів засідання тристоронньої контактної групи (далі – ТКГ) у Мінську, в яких передбачалося створення Консультативної ради. До складу Ради мали входити *по 10 представників від України та ОРДЛО та по одному з правом дорадчого голосу від ОБСЄ, Росії, Німеччини та Франції*. ТРК в Мінську розглядає можливість створення консультативної ради для обговорення питань, передбачених у пакеті Мінських домовленостей, заявив голова Офісу президента України Андрій Єрмак на брифінгу Ради національної безпеки та оборони. Він наголосив, що це рішення ще не ухвалене, але сторони ТКГ “зафіксували необхідність прийняття такого рішення”. Єрмак не дав чіткої відповіді на те, за яким критерієм до такої ради будуть відбирати людей з окупованих територій [9; 10].

Не вдаючись до розкриття деталей цієї історії, зазначимо, що суспільством було неоднозначно сприйнято офіційну інформацію Офісу Президента України, і лише висока і принципова позиція громадянського суспільства не дала змоги керівництву держави фактично здійснити національну зраду, оскільки протоколом згаданого дійства так звані представники окупованих Росією територій України переводилися у статус їх офіційних представників, а Росія – зі статусу агресора в статус посередника. Як писали мас-медіа, в нинішній переговорній команді з Банкової Росія знайшла вдячних слухачів і реалізаторів своїх ідей, які, можливо, розраховують на те, що в умовах хайпу навколо наростання небезпеки епідемії коронавірусу “мінська зрада” пройде непоміченою” [10].

Під “хайпом” (англ. hype – “обман, збудження, настирлива реклама”) розуміється розкрутка, роздування інформації, галас, ажіотаж, бурхлива дискусія, хвиля статей в ЗМІ.

Таким чином, зазначена державною владою України публічна інформація щодо Мінської позиції стосовно Ради є латентною, тобто, внутрішня (конструктивна) валідність поданої нею інформації відрізняється від зовнішньої (критеріальної) валідності. Було це зроблено умисно, чи це є проявом непрофесіоналізму представників державної влади – покаже час, оскільки про здійснення аналізу та перевірки цього факту з боку СБУ поки що невідомо.

Наступний приклад – результати подання громадянином Г.М. Учайкіним від ГО “Українська асоціація власників зброї” електронної петиції Президенту України В. Зеленському від 22.05.19 р. № 22/053416-еп, яка набрала необхідну кількість голосів.

Основна мета цієї петиції – законодавче унормування обігу в Україні зброї та права на її застосування з метою захисту життя, здоров'я людини і громадянина та їх приватної власності, як це передбачено частиною другою статті 27 Конституції України : “Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань”. Тим паче, що відповідно до положень статті 3 Конституції “Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю”, а “Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави”.

Зазначена петиція була подана повторно в умовах тривалого проведення Російською Федерацією воєнної агресивної політики щодо України, великої кількості зброї, що знаходиться в нерегульованому обігу в державі у зв'язку із проведенням бойових дій на Сході країни, гострою криміногенною ситуацією у державі, що вже є об'єктивними підставами для створення умов максимального насичення громадянського суспільства зброєю для самозахисту. Дане твердження підкріплюється фактом, що саме завдяки тому, що добровільний порив патріотично налаштованих громадян, які, насамперед, зі своєю особистою зброєю, в 2014 році стали на захист своєї Вітчизни, Україна змогла стримати агресію проти нею з боку Російської Федерації. Ця загроза не усунута, оскільки агресор сконцентрував біля кордонів України більш як 70 тис. озброєних до зубів вояк, які доповнюються найманцями приватних військових компаній та колабораціоністами, і створив загрозу нової агресії, насамперед на Півдні України.

Саме для реалізації зазначеного права громадянину необхідно мати відповідні засоби захисту, застосування яких має регулюватися законом. Однак відповідь головної посадової особи країни на зазначену петицію щодо передчасності його вирішення і відмова його підтримки, викликає подив, здивування і нерозуміння з боку значної кількості громадян України, а також породжує нові питання до Президента України. Чого тут більше – нерозуміння цією посадовою особою реальної ситуації, що склалася навколо України та всередині держави, чи особиста недосвідченість у вирішенні подібних питань, чи умисел щодо сприяння ускладненню самої ситуації – покаже час, як це було визначено відносно злочинної бездіяльності та щодо злочинних намірів колишнього Президента України В. Януковича.

Наведений приклад “латентності” публічної інформації, наданої Президентом України В. Зеленським на відповідну електронну петицію громадян України, так само, як і подібні заяви представників влади про намір скоротити чисельність Збройних Сил України більш ніж на 10 тис. осіб, Повітряних Сил, Морської піхоти та Десантно-штурмових військ – по декілька тисяч осіб, ряду підрозділів – в нинішніх умовах сприймається неоднозначно і викликає нерозуміння у суспільстві.

Подібних фактів можна навести ще багато, однак формальні вимоги до обсягу статті не дають можливості цього зробити. Зазначимо, на нашу думку, головне: наявність латентної публічної інформації, її обсяг і частота вказують на існування невисоких рівнів демократії та стану правової культури в державі, правової освіченості та правосвідомості громадян, насамперед представників публічної влади держави.

Висновки.

В сучасному світі факти латентності публічної інформації не рідкість, і навіть в останні роки динаміка її зростає. Окремі держави світу на латентності своєї публічної інформації навіть сформували свою як внутрішню, так і міжнародно-правову політику, що знайшло своє відображення в діяльності багатьох відомих міжнародних організацій таких, як: ООН, Рада безпеки ООН, ЄС, ПАРЄ тощо.

Аналогічним поширенням латентної публічної влади всередині держави, користуються майже усі політичні сили після їхнього приходу до влади. На переконання керівників відповідних політичних сил в Україні, публічна інформація має подаватися громадянському суспільству не вся, а дозовано, тобто так, щоб вона не нашкодила іміджу політичної сили і сприяла вирішенню політичних питань партією. Водночас, такого роду інформація є внутрішніми викликами національній безпеці, оскільки вона не сприяє консолідації суспільства і не налаштовує його на вирішення виникаючих перед ним завдань.

Зазначене вказує на те, що в Україні правосвідомість і правова культура осіб, які очолюють політичні сили і які беруть безпосередню участь у формуванні публічної влади, далека від того, щоб стверджувати, що в Україні сформовано правове суспільство. Принцип “верховенство права” лише задекларовано в правових документах України, а для його реального впровадження і домінування в суспільному житті потрібно ще прикласти значних зусиль, так само як і для формування громадянського суспільства.

Використана література

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.11 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
2. Брижко В.М., Швець М.Я. е-боротьба в інформаційних війнах та інформаційне право: монографія; за ред. члена-кореспондента АПрН України, д.е.н., професора М. Швеця. Київ: НДЦП АПрН України, 2007 р. 236 с. С. 11-27, 43-82.
3. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua> (дата звернення: 16.06.2020).
4. Credibility. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Credibility> (дата звернення: 19.06.2020).
5. Латентність. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=53398 (дата звернення: 20.06.2020).
6. Нерсисян Г.А. Інформаційні спецоперації в умовах війни в історії. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/42.pdf (дата звернення: 20.06.2020).
7. Російська пропаганда. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 20.06.2020).
8. Перенесення Конституційного Суду є проявом непрямого політичного тиску на суддів – ЦППР. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/perenesennya-konstytutsijnogo-sudu-ye-proyavom-nevernyanogo-politychnogo-tysku-na-suddiv-tsppr> (дата звернення: 20.06.2020).
9. “Новий Мінськ”: початок прямих переговорів із бойовиками? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30485608.html> (дата звернення: 21.06.2020).
10. Єрмак анонсує “консультативну раду” з жителів окупованих та підконтрольних територій для обговорення “Мінська”. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yermak-konsultatyvna-rada/30485915.html>

~~~~~ * * * ~~~~~